

Sygn. akt **III AUa 543/23**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2024 r. w Poznaniu

sprawy **P. K.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o zasiłek z tytułu objęcia kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją

na skutek apelacji P. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 marca 2023 r. sygn. akt VII U 803/22

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 14 kwietnia 2022r. nr 1200-ZS. (...)168.2022 i przyznaje P. K. prawo do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 27 lutego 2022 r. do 28 lutego 2022r.
- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 14 kwietnia 2022r. nr 1200-ZS. (...)176.2022 i przyznaje P. K. prawo do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 14 marca 2022 r. do 15 marca 2022r.
- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 14 kwietnia 2022r. nr 1200-ZS. (...)206.2022 i przyznaje P. K. prawo do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 23 marca 2022 r. do 24 marca 2022r.
- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 14 kwietnia 2022r. nr 1200-ZS. (...)207.2022 i przyznaje P. K. prawo do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 26 marca 2022 r. do 27 marca 2022r.
- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i kosztami procesu obciąża organ emerytalny w zakresie kosztów przez stronę pozwaną poniesionych.

	Marta Sawińska	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 kwietnia 2022 roku, znak: (...) (...)168.2022 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił P. K. prawa do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 27 do 28 lutego 2022 roku, ponieważ okres ten zalicza się do okresu zasiłkowego rozpoczętego kwarantanną odbywaną od 7 do 14 lutego 2022 roku, za którą ubezpieczonemu wypłacono zasiłek w kwocie 1.505 zł (brak przerwy między kwarantannami przekraczającej 60 dni).

Decyzją z 14 kwietnia 2022 roku, znak: (...) (...)176.2022 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił P. K. prawa do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 14 do 15 marca 2022 roku, ponieważ okres ten zalicza się do okresu zasiłkowego rozpoczętego kwarantanną odbywaną od 7 do 14 lutego 2022 roku, za którą ubezpieczonemu wypłacono zasiłek w kwocie 1.505 zł (brak przerwy między kwarantannami przekraczającej 60 dni).

Decyzją z 14 kwietnia 2022 roku, znak: (...) (...)206.2022 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił P. K. prawa do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 23 do 24 marca 2022 roku, ponieważ okres ten zalicza się do okresu zasiłkowego rozpoczętego kwarantanną odbywaną od 7 do 14 lutego 2022 roku, za którą ubezpieczonemu wypłacono zasiłek w kwocie 1.505 zł (brak przerwy między kwarantannami przekraczającej 60 dni).

Decyzją z 14 kwietnia 2022 roku, znak: (...) (...)207.2022 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił P. K. prawa do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 za okres od 26 do 27 marca 2022 roku, ponieważ okres ten zalicza się do okresu zasiłkowego rozpoczętego kwarantanną odbywaną od 7 do 14 lutego 2022 roku, za którą ubezpieczonemu wypłacono zasiłek w kwocie 1.505 zł (brak przerwy między kwarantannami przekraczającej 60 dni).

P. K. w ustawowym trybie i terminie złożył odwołania od powyższych decyzji do Sądu Okręgowego w Poznaniu, zaskarżając je w całości i wnosząc o ich uchylenie.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i o zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Sprawy z ww. odwołań zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W toku procesu odwołujący wniósł o nieobciążanie go kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego na podstawie art. 102 k.p.c. w razie przegrania procesu.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołania (punkt 1.), nie obciążając P. K. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego (punkt 2.).

U podstaw powołanego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

P. K. urodził się (...) i jest rolnikiem podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Od 7 do 14 lutego 2022 roku odwołujący odbywał obowiązkową kwarantannę w związku z COVID-19, za którą organ rentowy przyznał i wypłacił mu zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z COVID-19 w kwocie 1.505 zł.

Od 27 do 28 lutego 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie COVID-19.

W dniu 11 marca 2022 roku odwołujący złożył wniosek o zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z COVID-19 w ww. okresie.

Od 14 do 15 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

W dniu 21 marca 2022 roku odwołujący złożył wniosek o zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 w ww. okresie.

Od 23 do 24 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

W dniu 1 kwietnia 2022 roku odwołujący złożył wniosek o zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 w ww. okresie.

Od 26 do 27 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

W dniu 4 kwietnia 2022 roku odwołujący złożył wniosek o zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 w ww. okresie.

Odwołujący odbywał obowiązkowe kwarantanny od 27 do 28 lutego 2022 roku, od 14 do 15 marca 2022 roku, od 23 do 24 marca 2022 roku i od 26 do 27 marca 2022 roku w związku ze skierowaniem na testy na obecność (...)19. Na testy odwołujący został skierowany automatycznie, na podstawie samodzielnie wypełnionych ankiet odnośnie stanu zdrowia (deklarowanych objawów chorobowych). Ankiety były udostępnione w internetowym koncie pacjenta.

W dniu 14 kwietnia 2022 roku organ rentowy wydał zaskarżone decyzje.

Stan faktyczny powołany wyżej Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w aktach organu rentowego, zeznań P. K. i okoliczności bezspornych.

Zgromadzonym w sprawie dokumentom oraz odpisom i kopiom dokumentów Sąd dał wiarę, ponieważ strony nie kwestionowały ich wiarygodności, a Sąd z urzędu również nie stwierdził podstaw do ich podważania.

Zeznania odwołującego były w uznaniu sądu I instancji nieprzydatne dla sprawy w zakresie, w jakim prezentował on swoje stanowisko procesowe. Nie dotyczyły one faktów, lecz stanowiły opinie, którymi Sąd nie był związany.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy zeznania odwołującego uznał za przydatne dla sprawy i wiarygodne, ponieważ były one spójne, logiczne i niesprzeczne z zebraną dokumentacją. Odwołujący opisał swój stan zdrowia i okoliczności kierowania go na kwarantannę w lutym i w marcu 2022 roku.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął zgłoszony przez odwołującego w piśmie procesowym z 8 września 2022 roku (k. 110-112) dowód z zeznań świadka A. P. (pełniącej funkcję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w P.) – częściowo jako dowód mający wykazać fakt bezsporny, a częściowo jako dowód nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Bezsporne było przebywanie przez odwołującego na obowiązkowych kwarantannach w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19 i czas trwania tych kwarantann. Nieistotne dla sprawy było z kolei to, jakie ograniczenia i obowiązki wiązały się z przebywaniem na kwarantannie w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd I instancji uznał odwołania za bezzasadne.

Wskazywał na wstępie, że zgodnie z art. 31zy³ ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa covidowa) ubezpieczonemu rolnikowi i domownikowi, o których mowa w ustawie z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z (...)19 przysługuje zasiłek w wysokości 50% minimalnego

wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Stosownie do art. 31zy³ ust. 2 ustawy covidowej w razie zbiegu prawa do zasiłku, o którym mowa w ust. 1, z prawem do zasiłku chorobowego, o którym mowa w art. 14 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników lub w art. 6 ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, uprawnionemu wypłaca się jedno świadczenie – wyższe albo wybrane przez uprawnionego.

W myśl art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej do przyznania i wypłaty zasiłku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zgodnie z art. 31zy³ ust. 4 ustawy covidowej zasiłek, o którym mowa w ust. 1, jest finansowany z budżetu państwa za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Niesporne było - jak podkreślał sąd I instancji - że P. K. odbywał kwarantannę w związku z (...)19 od 7 do 14 lutego 2022 roku i za ten okres otrzymał ww. zasiłek w kwocie 1.505 zł. Poza sporem leżało także, iż odwołujący przebywał na obowiązkowych kwarantannach w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19 również w okresach od 27 do 28 lutego 2022 roku, od 14 do 15 marca 2022 roku, od 23 do 24 marca 2022 roku i od 26 do 27 marca 2022 roku.

Sporne pozostawało, czy odwołującemu przysługuje ww. zasiłek za każdą kwarantannę odbywaną od 27 do 28 lutego 2022 roku, od 14 do 15 marca 2022 roku, od 23 do 24 marca 2022 roku i od 26 do 27 marca 2022 roku.

Przepis art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej określa podmiot uprawniony do spornego świadczenia (ubezpieczony rolnik i domownik, o których mowa w ustawie z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników), przesłanki pozytywne nabycia prawa do świadczenia (objęcie obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z (...)19) i wysokość świadczenia (50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę – czyli w 2022 roku 1.505 zł). Z ww. przepisu wynika także, iż zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 przysługuje w stałej kwocie, niezależnie od liczby dni kwarantanny. Regulacja powyższa nie jest jednak pełna, na co wskazuje zawarte w art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej odesłanie – w zakresie „przyznania i wypłaty zasiłku, o którym mowa w ust. 1” – do odpowiednio stosowanych przepisów ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej: ustawa zasiłkowa).

W ramach odpowiedniego zastosowania przepisów ustawy zasiłkowej konieczne jest zdaniem Sądu Okręgowego „sięgnięcie” do regulacji dotyczącej zasiłku chorobowego, zawartej w tamtej ustawie. Regulacja ta jest bowiem w ww. ustawie pełna i wiodąca (regulacje dotyczące innych świadczeń przewidzianych w ww. ustawie odwołują się do regulacji dotyczącej zasiłku chorobowego), a nadto zasiłek chorobowy – zgodnie z art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1a ustawy zasiłkowej – przysługuje także w przypadku niemożności wykonywania pracy wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny, izolacji w warunkach domowych albo izolacji, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Na to, że do spornego świadczenia należy odpowiednio stosować przepisy ustawy zasiłkowej dotyczące zasiłku chorobowego, wskazuje również art. 31zy³ ust. 2 ustawy covidowej, z którego wynika, że oba te świadczenia mogą chronić tożsame sytuacje.

W ramach odpowiedniego stosowania przepisów ustawy zasiłkowej dotyczących zasiłku chorobowego Sąd I instancji stwierdził, że do spornego świadczenia nie mają zastosowania art. 4 i art. 6 ustawy zasiłkowej, które regulują przesłanki pozytywne nabycia prawa do zasiłku chorobowego. Kwestia pozytywnych przesłanek nabycia prawa do zasiłku z tytułu kwarantanny w związku z (...)19 jest bowiem uregulowana wprost w art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej. Do spornego świadczenia nie ma także zastosowania art. 8 ustawy zasiłkowej, dotyczący okresu przysługiwania zasiłku chorobowego. Z art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej wynika bowiem, że zasiłek z tytułu kwarantanny w związku z (...)19

przysługuje w stałej kwocie, niezależnie od liczby dni kwarantanny. Z tego też względu do spornego zasiłku nie ma zastosowania art. 11 ustawy zasiłkowej, jak i pozostałe przepisy tej ustawy dotyczące wysokości zasiłku chorobowego.

Odmienne należy natomiast – w uznaniu sądu I instancji - ocenić art. 9 ustawy zasiłkowej. Przepis ten (w brzmieniu od 1 stycznia 2022 roku) stanowi, że:

1. Do okresu, o którym mowa w art. 8, zwanego dalej „okresem zasiłkowym”, wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2.

2. Do okresu zasiłkowego wlicza się okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni. Do okresu zasiłkowego nie wlicza się okresów niezdolności do pracy przypadających przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.

3. Do okresu zasiłkowego nie wlicza się okresu niezdolności do pracy przypadającego w okresach, o których mowa w art. 4 ust. 1.

Z przepisu tego wynika, że okres zasiłkowy, a więc okres, za który przysługuje zasiłek chorobowy wskazany w art. 8 ustawy, liczy się na nowo tylko w przypadku przerwy w niezdolności do pracy przekraczającej 60 dni. W istocie zatem przepis ten wprowadza przeszkodę w nabyciu prawa do kolejnego zasiłku chorobowego w razie wyczerpania okresu zasiłkowego i powstania kolejnej niezdolności do pracy w okresie nieprzekraczającym 60 dni.

Sąd Okręgowy podkreślał, że art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej nie reguluje przesłanek negatywnych (przeszkód) w nabyciu prawa do spornego świadczenia, ale w świetle art. 31zy³ ust. 3 tej ustawy ich istnienie nie jest wykluczone. Jednocześnie, nie jest dopuszczalna taka interpretacja art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej, w wyniku której odesłanie zawarte w tym przepisie nie dotyczy żadnych przepisów ustawy zasiłkowej mogących mieć znaczenie dla „przyznania i wypłaty” spornego zasiłku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że do zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku COVID-19, o którym mowa w art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej, ma odpowiednie zastosowanie – na mocy art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej – art. 9 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej (w ww. brzmieniu od 1 stycznia 2022 roku).

Przy odpowiednim stosowaniu ww. przepisów ustawy zasiłkowej należy natomiast uwzględnić, że – zgodnie z art. 31zy³ ust. 1 ustawy covidowej – sporne świadczenie przysługuje w stałej kwocie, niezależnie od liczby dni kwarantanny. Oznacza to, że „okres zasiłkowy” w przypadku spornego świadczenia wyczerpuje się wraz z końcem kwarantanny, za którą to świadczenie przyznano. Prawo do spornego zasiłku z tytułu kolejnej kwarantanny powstaje zatem tylko wówczas, jeśli przerwa między kwarantannami – poprzednią, za którą przyznano świadczenie, a kolejną – przekracza 60 dni (stosownie do art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej w zw. z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej).

Powyższe wnioski płynące z wykładni językowej art. 31zy³ ustawy covidowej znajdują potwierdzenie w wykładni celowościowej tego przepisu.

Celem art. 31zy³ ustawy covidowej jest złagodzenie negatywnych konsekwencji związanych z ograniczeniami wprowadzonymi z powodu pandemii (...)19. Jest to zarazem regulacja wyjątkowo korzystna dla uprawnionych, ponieważ sporny zasiłek przysługuje w stałej kwocie, niezależnie od liczby dni kwarantanny, w tym niezależnie od tego, czy u uprawnionego ostatecznie stwierdzono (...)19.

Atrakcyjność zasiłku z art. 31zy³ ustawy covidowej jest widoczna zwłaszcza na tle zasiłku chorobowego przysługującego rolnikom.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który wskutek choroby jest niezdolny do pracy nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni.

Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 20 grudnia 2021 roku w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego (wydanego na podstawie art. 14 ust. 8 ww. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) zasiłek chorobowy wynosi 20 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni.

W myśl § 3 ww. rozporządzenia w okresie obowiązywania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonych na podstawie ustawy z 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ubezpieczonemu przysługuje zasiłek chorobowy w kwocie 30 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie nie dłużej niż 14 dni, jeżeli ta niezdolność jest spowodowana zakażeniem lub chorobą układu oddechowego oznaczonymi w zaświadczeniu lekarskim jako U07.1 COVID-19, zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych.

Powyższe rozporządzenie weszło w życie od 1 stycznia 2022 roku. Obowiązujące wcześniej rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 16 maja 2007 roku w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego przewidywało w § 2, że zasiłek chorobowy wynosi 10 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni.

Z kolei zgodnie z § 2a ww. rozporządzenia z 2007 roku w okresie obowiązywania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonych na podstawie ustawy z 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ubezpieczonemu przysługuje zasiłek chorobowy w kwocie 15 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie nie dłużej niż 14 dni, jeżeli ta niezdolność jest spowodowana zakażeniem lub chorobą układu oddechowego oznaczonymi w zaświadczeniu lekarskim jako U07.1 COVID-19, zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych.

Jak wynika z przytoczonych regulacji, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy związanej z (...)19 wynosi od 1 stycznia 2022 roku maksymalnie 420 zł (14 dni x 30 zł), a wcześniej wynosił maksymalnie połowę tej kwoty (14 dni x 15 zł). W razie niezdolności do pracy z powodu (...)19 dłuższej niż 14 dni zastosowanie znajdowały zasady ogólne – a więc zasiłek chorobowy po minimum 30 dniach nieprzerwanej, czasowej niezdolności do pracy, w kwocie 10 zł bądź (od 1 stycznia 2022 roku) 20 zł za każdy dzień czasowej niezdolności do pracy. Tymczasem sporne świadczenie przysługuje w stałej kwocie równej 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, a więc w 2022 roku w kwocie 1.505 zł, za kwarantannę w związku z (...)19 trwającą choćby dwa dni.

Nadto, jak wynika z art. 14 ust. 4 i 6 ww. ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zasiłek chorobowy przyznaje się i wypłaca na podstawie zaświadczenia lekarskiego albo orzeczenia lekarskiego wydanego przez organy orzecznicze KRUS. Jest to konsekwencją tego, że warunkiem nabycia prawa do zasiłku chorobowego jest stwierdzenie czasowej niezdolności do pracy. Tymczasem sporne świadczenie przysługuje z tytułu samego tylko objęcia kwarantanną w związku z (...)19, a objęcie kwarantanną w spornych okresach następowało z powodu skierowania na testy na (...)19, na które pacjent mógł „sam się skierować” wypełniając ankietę dotyczącą zaobserwowanych u siebie i zadeklarowanych objawów chorobowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy wskazywał, że celem racjonalnego prawodawcy nie było takie ukształtowanie świadczenia z art. 31zy³ ustawy covidowej, aby przysługiwało ono za każdą kwarantannę z tytułu (...)19, niezależnie od odstępów czasowych między nimi. Zasadniczy cel ww. przepisu nie może prowadzić do wniosków wykładni sprzecznych ze zdrowym rozsądkiem. Takim byłoby natomiast założenie, że wolą ustawodawcy

było wypłacanie ubezpieczonym spornych świadczeń w stałej, znacznej kwocie za każdą kwarantannę, przypadającą nawet co kilka dni – jak w przypadku odwołującego. Samo to, że ustawodawca wprowadził świadczenie o znacznej wysokości i łatwych do spełnienia warunkach pozytywnych przyznania (w szczególności w porównaniu do zasiłku chorobowego przysługującego rolnikom), realizowało już cel, jakim była kompensata niedogodności związanych z (...)19. Zawarte w art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej odesłanie do ustawy zasiłkowej, a w szczególności do art. 9 ust. 1 i 2 tej ustawy, było nieprzypadkowe, gdyż wyznaczało granice powyższej kompensaty. Celem ustawodawcy było to, aby wypłacona tytułem choćby najkrótszej kwarantanny kwota spornego świadczenia przysługiwała za okres 60 dni, co i tak było rozwiązaniem korzystniejszym niż zasiłek chorobowy.

Uwzględniając zatem spójne wyniki wykładni językowej i celowościowej art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej, skoro odwołujący otrzymał sporne świadczenie z tytułu kwarantanny odbytej od 7 do 14 lutego 2022 roku, to nie przysługuje mu to świadczenie z tytułu kwarantann odbytych od 27 do 28 lutego 2022 roku, od 14 do 15 marca 2022 roku, od 23 do 24 marca 2022 roku i od 26 do 27 marca 2022 roku. Między kwarantanną przypadającą od 7 do 14 lutego 2022 roku a pozostałymi ww. kwarantannami nie upłynęło bowiem ponad 60 dni.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie ww. przepisów i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania, o czym orzekł w punkcie 1. sentencji wyroku.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Do okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c. w orzecznictwie zalicza się np. precedensowy charakter sprawy, rozstrzygnięcie sporu wyłącznie na podstawie, którą sąd uwzględnił z urzędu, a także szczególnie trudną sytuację życiową i materialną strony przegrywającej, która uniemożliwia jej pokrycie kosztów należnych przeciwnikowi (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2013 roku, I CZ 128/12). Zalicza się do nich także okoliczności takie jak charakter dochodzonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, przedawnienie roszczenia, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia wsparte na obiektywnych podstawach, które jednak doznaje osłabienia w postępowaniu apelacyjnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2012 roku, I CZ 26/11).

Sprawa miała zdaniem sądu I instancji charakter precedensowy, ponieważ ani w praktyce orzecniczej tutejszego Sądu, ani w praktyce orzecniczej innych sądów ubezpieczeń społecznych (jak wynika z dostępnych baz danych), nie były rozważane omówione wyżej zagadnienia związane z wykładnią art. 31zy³ ustawy covidowej. Nadto brak wypowiedzi doktryny w tym zakresie. Jednocześnie, ww. okoliczności, jak i niejednoznaczny sposób sformułowania art. 31zy³ ustawy covidowej usprawiedliwiały błędne przekonanie odwołującego (niebędącego profesjonalnym prawnikiem i działającego w procesie samodzielnie) o zasadności złożonych odwołań.

Mając zatem na uwadze precedensowy charakter sprawy i usprawiedliwione w okolicznościach sprawy subiektywne przekonanie odwołującego o zasadności odwołań Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył odwołującego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego, o czym orzekł w punkcie 2. sentencji wyroku.

Apelację od powołanego orzeczenia wywiódł P. K., domagając się jego zmiany i orzeczenia co do istoty sporu na jego korzyść. Strona złożyła także wniosek o wyznaczenie rozprawy.

W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia apelujący wskazywał na genezę przepisów umożliwiających ubieganie się przez rolników o świadczenia w związku z (...)19, ich zróżnicowanie a wreszcie unormowania dotyczące zasiłków z tytułu kwarantanny. Przywołał także treść uzasadnienia projektu rządowego ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)19 (druk sejmowy 330), której zapisy odnośnie do brzmienia art.31 zy pozostały niezmiennie.

Apelujący zarzucał sądowi I instancji oparcie się na wykładni literalnej powołanej normy, z pominięciem wykładni celowościowej. Zdaniem P. K. zasiłek z tytułu kwarantanny jest świadczeniem odrębnym, niezależnym od zasiłków przewidzianych ustawą z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu choroby i macierzyństwa, do których odnosił się sąd I instancji, a w konsekwencji- przepis art.9 tejże ustawy nie stanowi przesłanki negatywnej dla przyznania mu wnioskowanych świadczeń.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja P. K. jest w pełni zasadna i prowadzi w efekcie do wydania wyroku reformatoryjnego.

Na wstępie rozważań Sąd II instancji wskazuje, że stan faktyczny w sprawie pozostawał poza sporem, nie zachodzi potrzeba jego uzupełnienia, zaś apelacja nie zawiera zarzutów naruszenia art.233§1 k.p.c.

Powyższe leży u podstaw sporządzenia uzasadnienia w trybie art. 387§2¹ k.p.c.

Jak słusznie naprowadzał sąd I instancji, istota sporu sprowadza się do przeprowadzenia analizy prawidłowości zastosowania przy wydawaniu zaskarżonych decyzji odpowiednich przepisów prawa materialnego to jest art. 31zy³ ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa covidowa).

Zgodnie z tym unormowaniem ubezpieczonemu rolnikowi i domownikowi, o których mowa w ustawie z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, w sytuacji objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z (...)19 przysługuje zasiłek w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Stosownie do art. 31zy³ ust. 2 ustawy covidowej w razie zbiegu prawa do zasiłku, o którym mowa w ust. 1, z prawem do zasiłku chorobowego, o którym mowa w art. 14 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników lub w art. 6 ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, uprawnionemu wypłaca się jedno świadczenie – wyższe albo wybrane przez uprawnionego.

W myśl art. 31zy³ ust. 3 ustawy covidowej do przyznania i wypłaty zasiłku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zgodnie z art. 31zy³ ust. 4 ustawy covidowej zasiłek, o którym mowa w ust. 1, jest finansowany z budżetu państwa za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Świadczenie z tytułu kwarantanny dla rolników ma – jak widać - charakter szczególny i cechuje się swoistą konstrukcją prawną. Jest to zasiłek przysługujący w sytuacji: objęcia zdrowego ubezpieczonego obowiązkową kwarantanną w związku z możliwością zakażenia się koronawirusem, objęcia producenta rolnego nadzorem epidemiologicznym albo skierowania chorego na (...)19 rolnika na hospitalizację. Zasiłek z tytułu kwarantanny jest zatem nadzwyczajnym świadczeniem przysługującym ze względu na wystąpienie u rolnika swoistej niezdolności do pracy. Określony on został w ryczałtowej, niepodzielnej kwocie odpowiadającej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę ustanowionego dla pracowników, bez względu na okres trwania tej niezdolności. Z tego powodu świadczenie to należy nazywać zasiłkiem z tytułu kwarantanny.

O nietypowej konstrukcji prawnej analizowanego świadczenia przesądza także przywołana w ustawie covidowej podstawa prawna jego przyznawania i wypłaty – przepisy ustawy regulującej materię powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Chodzi tu o ustawę z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia

społecznego w razie choroby i macierzyństwa. To wyjątkowy zabieg ze strony ustawodawcy, zważywszy na wyraźne dziś oddzielenie rolniczego systemu ubezpieczenia społecznego od powszechnego.

Ponadto w kwestii określenia wysokości zasiłku na czas kwarantanny ustawodawca odsyła do prawa pracy i cywilnoprawnych podstaw świadczenia pracy. Po raz pierwszy do świadczeń chorobowych mogących przysługiwać rolnikom można stosować przepisy ustawy o minimalnym wynagrodzeniu wraz z wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi.

Bez wątplenia – czego nie kwestionował Sąd Okręgowy – odwołujący spełniał warunki formalne dla przyznania przedmiotowego zasiłku – posiadał status rolnika, został objęty kwarantanna w związku z podejrzeniem zachorowania na (...)19, okres kwarantanny każdorazowo potwierdzał na wniosek pozwanego organ sanitarny.

Jednakże w uznaniu sądu I instancji (tożsame stanowisko prezentował organ rentowy w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji) zaistniały przesłanki uniemożliwiające przyznanie P. K. prawo do kolejnych wnioskowanych zasiłków.

Jest to stanowisko błędne.

Co prawda – jak wskazano wyżej - w myśl art. 31³ ust. 3 ustawy covidowej do przyznania i wypłaty zasiłku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednakże uregulowanie art.9 tej ustawy zostało przez sąd I instancji błędnie uznane za stanowiące przeszkodę w uzyskaniu przez apelującego prawa do dalszych zasiłków z tytułu kwarantanny. Powołane uregulowanie stanowi, że do okresu, o którym mowa w art. 8, zwanego dalej „okresem zasiłkowym”, wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2. (ust.1), nadto - do okresu zasiłkowego wlicza się okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni. Do okresu zasiłkowego nie wlicza się okresów niezdolności do pracy przypadających przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży (ust.2). Do okresu zasiłkowego nie wlicza się okresu niezdolności do pracy przypadającego w okresach, o których mowa w art. 4 ust. 1. (ust.3.).

Zdaniem sądu I instancji z przepisu tego wynika, że okres zasiłkowy, a więc okres, za który przysługuje zasiłek chorobowy wskazany w art. 8 ustawy, liczy się na nowo tylko w przypadku przerwy w niezdolności do pracy przekraczającej 60 dni. W istocie zatem przepis ten wprowadza przeszkodę w nabyciu prawa do kolejnego zasiłku chorobowego w razie wyczerpania okresu zasiłkowego i powstania kolejnej niezdolności do pracy w okresie nieprzekraczającym 60 dni.

Jest to – w uznaniu Sądu Apelacyjnego - rozumowanie błędne.

Przepis art.9 ustawy zasiłkowej nie może być czytany jako przepis samodzielny, a wyłącznie jako doprecyzowujący uregulowanie art.8 i stanowiący z nim logiczną całość z punktu widzenia racjonalnego ustawodawcy.

Tak więc: prawidłowe odkodowanie tych przepisów prowadzi do jedyne wniosku:

zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 - nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży - nie dłużej niż przez 270 dni. Do okresu zwanego dalej "okresem zasiłkowym", wlicza się:

- wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2.

-okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni.

W uznaniu sądu II instancji rację ma apelujący, wywodząc w toku postępowania pierwszo instancyjnego, iż ewentualne pozbawienie go prawa do kolejnego zasiłku z tytułu kwarantanny mogłoby mieć miejsce wyłącznie w wypadku przekroczenia maksymalnego okresu zasiłkowego 182 dni licząc okresy zasiłkowe i okresy kwarantanny. Sąd Apelacyjny skłania się ku koncepcji łącznego liczenia obu tych sytuacji dla oceny czy nastąpiło wyczerpanie okresu zasiłkowego zasiłek chorobowy – zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1a ustawy zasiłkowej – przysługuje także w przypadku niemożności wykonywania pracy wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny, izolacji w warunkach domowych albo izolacji, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Z przekroczeniem maksymalnego wymiaru zasiłkowego nie mieliśmy jednak do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Przypomnieć się godzi, że :

-od 7 do 14 lutego 2022 roku odwołujący odbywał obowiązkową kwarantannę w związku z (...)19, za którą organ rentowy przyznał i wypłacił mu zasiłek z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną w związku z (...)19 w kwocie 1.505 zł.

-od 27 do 28 lutego 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

-od 14 do 15 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

-od 23 do 24 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

-od 26 do 27 marca 2022 roku odwołujący odbywał kolejną obowiązkową kwarantannę w związku z podejrzeniem o zakażenie (...)19.

Zdaniem Sądu Okręgowego celem racjonalnego prawodawcy nie było takie ukształtowanie świadczenia z art. 31zy³ ustawy covidowej, aby przysługiwało ono za każdą kwarantannę z tytułu (...)19, niezależnie od odstępów czasowych między nimi. Zasadniczy cel ww. przepisu nie może prowadzić do wniosków wykładni sprzecznych ze zdrowym rozsądkiem. Takim byłoby natomiast założenie, że wolą ustawodawcy było wypłacanie ubezpieczonym spornych świadczeń w stałej, znacznej kwocie za każdą kwarantannę, przypadającą nawet co kilka dni – jak w przypadku odwołującego. Samo to, że ustawodawca wprowadził świadczenie o znacznej wysokości i łatwych do spełnienia warunkach pozytywnych przyznania (w szczególności w porównaniu do zasiłku chorobowego przysługującego rolnikom), realizowało już cel, jakim była kompensata niedogodności związanych z (...)19.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, odnosząc się do powołanych wyżej przemyśleń, że nie jest rzeczą sądu orzekającego „naprawianie” kontrowersyjnych rozwiązań wprowadzanych przez ustawodawcę. Takiego instrumentu sądy powszechne - powołane wyłącznie do stosowania prawa - nie posiadają.

Ustawodawca miał pełną świadomość ułomności wprowadzonych rozwiązań.

Konstrukcja zasiłku z tytułu kwarantanny dla rolników z uwagi na zawile określenia normatywne i odesłanie do innego aktu prawnego zmieniającego wysokość minimalnego wynagrodzenia budziła od początku wiele wątpliwości.

Doszło nawet do sytuacji, że wystosowano interpelację poselską nr (...) w kwestii zasad odbywania kwarantanny przez rolników. Odpowiedzi 16 lutego 2021 r. udzielił S. G. – sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z nią zasiłek dla rolników przysługuje **bez względu** na długość okresu kwarantanny ***w wysokości 50%***

minimalnego wynagrodzenia za pracę zgodnie z ustawą z 10 października 2002 r. za okres przypadający nie wcześniej niż od 18 kwietnia 2020 r.

Stowarzyszenia i związki zawodowe rolników wielokrotnie wskazywały na nierówność zabezpieczenia finansowego rolników na wypadek zachorowania na (...)19 i odbywania samej kwarantanny wobec podejrzenia zachorowania. Na nierówne traktowanie rolników w obu tych sytuacjach wskazywał także słusznie sąd I instancji powołując znaczne różnice kwot każdego z tych zabezpieczeń.

Stanowczo jednak należy podkreślić, że mimo licznych interwencji **ustawodawca nie dokonał zmiany pierwotnego brzmienia przepisów**. O ile działanie takie nie da się pogodzić z ideą racjonalnego ustawodawcy, o tyle zaniebdania tego ostatniego nie mogą być sanowane działaniami orzecznictwymi.

Z analizy procesu legislacyjnego wynika bezpośrednio, że proponowana i ostatecznie przyjęta w ustawie kwota zasiłku z tytułu kwarantanny (50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę) podyktowana została przyjęciem, iż czas kwarantanny wynosi 14 dni. Gdyby w okresie późniejszym nie następowały (podyktowane zmianą sytuacji pandemicznej) zmiany w długości kwarantanny byłoby to w każdym przypadku rozwiązaniem logiczne i uzasadnione. Tymczasem jednak realnie kwarantanna wynosiła od kilku do kilkunastu dni, zaś zapis pierwotny ustawy pozostawał niezmienny.

W ustawie z 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi definicja kwarantanny została określona w art. 2 pkt 12 ww. ustawy. Tak więc kwarantanna to odosobnienie osoby zdrowej, która była narażona na zakażenie, w celu zapobieżenia szerzeniu się chorób szczególnie niebezpiecznych i wysoce zakaźnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami obowiązkowa kwarantanna nakładana jest automatycznie po otrzymaniu skierowania na test w kierunku wirusa SARS-CoV-2 i trwa od dnia, w którym wystawiono skierowanie na test, do chwili uzyskania ujemnego wyniku testu, który automatycznie zwalnia z obowiązkowej kwarantanny (kwarantanna kończy się najpóźniej po siedmiu dniach, które liczone są od dnia po dniu otrzymania skierowania).

Sąd II instancji stanowczo podkreśla, że ograniczenia w prawie do zasiłku z tytułu kwarantanny muszą wynikać **bezpośrednio** z ustawy. Ustawodawca wielokrotnie decydował się na ograniczenie ilościowe czy czasowe, dając temu jasny wyraz w treści przepisów, na co słusznie wskazywał apelujący w trakcie rozprawy drugoinstancyjnej.

W rozpoznawanym przypadku takich ograniczeń jednak brak.

Reasumując : zasiłek z tytułu kwarantanny przysługuje za okres objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z (...)19, przypadający nie wcześniej niż przed dniem 18 kwietnia 2020 roku. Oznacza to, że nawet jeden dzień objęcia obowiązkową kwarantanną, nadzorem epidemiologicznym lub hospitalizacją w związku z (...)19 wystarczy, aby otrzymać prawo do świadczenia. W świetle powyższego podstawą wypłaty zasiłku z tytułu objęcia obowiązkową kwarantanną bądź nadzorem epidemiologicznym jest złożenie przez zainteresowanego stosowanego wniosku i potwierdzenie przez Kasę w systemie teleinformatycznym wskazanego we wniosku okresu.

Te warunki P. K. wypełnił w stosunku do każdego z wniosków objętych zaskarżonymi decyzjami.

Mając na uwadze całość przywołanej wyżej argumentacji orzeczono jak w sentencji zgodnie z brzmieniem art.386 k.p.c. O kosztach postanowiono w myśl art.98 k.p.c.

Marta Sawińska